

SIHTASUTUS
Tallinna Vene Muuseum

maalinäitus

Andrei Jegorov

(1878 – 1954)

20.02–28.04.2013

«Emaarmastus»
Lõuend, õli. 104,5 x 67,5 cm. 1923. EKM

20. veebruarist 28. aprillini 2013 on Tallinna Vene Muuseumis avatud Andrei Jegorovi maalinäitus.

Eesti kunstiloo on Andrei Afanasjevitš Jegorov liialdamata unikaalne isik. Kaasaegsed nimetasid teda „eesti maalikunstnike seas kõige venelikumaks ja vene kunstnike seas kõige eestilikumaks“.

Sündinud Arukülas, lõpetanud Peterburi Imperaatorliku Kunstiakadeemia, peeti teda õigusega vene realistliku maastikumaali traditsioonide parimaks pärijaks Eestis.

Andrei Jegorovi loominguulised ja esteetilised põhimõtted kujunesid välja Venemaal, õppides kuulsate vene kunstnike Ilja Repini ja Dmitri Kardovski ateljeedes.

Andrei Afanasjevitš Jegorovi nimi on tugevalt seotud eesti kultuurilooga, kuhu ta on jätnud tugeva maastikumaalide meistri jälje, tuues sünnimaa Eesti ilule ja rikkusele palju kuulsust. Ta suutis meisterlikult edasi anda päikesekiirte

«Talvemaastik hobuste ja regedega»
Papp, segatehnika. 28 x 34 cm. USKG

mängu peeni varjundeid, samuti ümbritseva maailma õhulisust, lüürilisust ja soojust.

Viimati toimus kunstniku personaalnäitus üle kahekümne aasta tagasi. Juhtus nii, et Jegorovi tööd pillutati laiali mööda erinevaid muuseume ja erakolleksioone. Tallinna Vene Muuseumi töötajad on püüdnud kõik tema tööd kokku koguda, et näidata kõigile kujutava kunsti austajatele selle meistri loomebiograafiat.

Tallinna Vene Muuseumi poolt ettevalmistatud näitusel pannakse välja 40 Jegorovi maalitööd Eesti Kunstimuuseumi, Tartu Kunstimuuseumi, Eesti Kurtide Liidu ja Riigikogu kunstisaali fondidest, samuti erakolleksioonidest.

«Vana Narva»
Lõuend, õli. 71,5 x 53,3 cm. 1934. EKM

Väljapandud tööde hulgas on ka selliseid, mida pole varem eksponeeritud. Paljudel sellistel töödel ei ole mitte ainult kunstiline, vaid ka ajalooline väärtus. Nagu näiteks metropoliit Aleksanderi (Pauluse) ja kirjanik Ernst Särgava-Petersoni portreed.

«Allee» · Lõuend, õli. 85 x 104 cm. 1931. TKM

Eesti Kunstimuuseum

„Veekandja”

Lõuend, õli. 102,3 x 65,8 cm. 1910. EKM

„Abikaasa portree”

Lõuend, õli. 77,5 x 68,5 cm. 1915. EKM

„Kunstniku abikaasa portree” (kaanel)

Lõuend, õli. 70 x 80 cm. 1915. EKM

„Emaarmastus”

Lõuend, õli. 104,5 x 67,5 cm. 1923. EKM

„Sügismaastik”

Lõuend, õli. 54,7 x 72 cm. 1923. EKM

„Metropoliit Aleksander”

Lõuend, õli. 101,2 x 88,6 cm. 1924. EKM

„Ruhnu talu”

Papp, õli. 67,5 x 85 cm. 1925. EKM

„Haridusministeeriumi hoone”

Lõuend, õli. 66,8 x 91,5 cm. 1925. EKM

„Talvemaastik”

Paber, temp. 27,7 x 45,6 cm. 1930. EKM

„Maastik valge majaga”

Lõuend, õli. 69 x 77,8 cm. 1928. EKM

„Võsu. Männid”

Lõuend, õli. 73 x 104,6 cm. 1933. EKM

„E. Peterson-Särgava portree”

Lõuend, õli. 68 x 53 cm. 1933. EKM

„Vana Narva”

Lõuend, õli. 71,5 x 53,3 cm. 1934. EKM

„Sirelid”

Lõuend, õli. 51,9 x 59,7 cm. 1930. EKM

„Niznjaja Uvelka”

Lõuend, õli. 22,7 x 31,4 cm. 1942. EKM

„Kuupaisteline öö”

Lõuend, õli. 67 x 91 cm. 1947. EKM

„Tallinna sadamas”

Lõuend, õli. 121 x 159,5 cm. 1949. EKM

„Jõel”

Lõuend, õli. 75 x 105,5 cm. 1952. EKM

„Sadam”

Vineer, õli. 71,3 x 53,4 cm. 1945-1954. EKM

Tartu Kunstimuuseum

„Mehe portree”

Lõuend, õli. 55 x 45,3 cm. 1907. TKM

„Taluõu”

Lõuend, õli. 53 x 71 cm. 1921. TKM

„Hiiu neiu”

Lõuend, õli. 103,4 x 67 cm. 1924. TKM

„Peeter I majake Kadriorus”

Lõuend, õli. 102 x 102 cm. 1926. TKM

„Kuressaare tänav”

Lõuend, õli. 67,8 x 77,7 cm. 1927. TKM

„Allee”

Lõuend, õli. 85 x 104 cm. 1931. TKM

„Maastik. Pärnu.”

Lõuend, õli. 54,6 x 72,3 cm. 1941. TKM

„Uvelka küla”

Lõuend, õli. 80,5 x 96 cm. 1944. TKM

„Vana Tallinn”

Lõuend, õli. 156,2 x 138,5 cm. 1947. TKM

„Lambad. Võsu maastik”

Lõuend, õli. 97,5 x 147,5 cm. 1948. TKM

US Kunsti Galerii

„Lehmad”

Papp, õli. 22 x 29,2 cm. 1900-1917. USKG

„Talvine tee”

Papp, tempera, gvaš. 35,6 x 50,7 cm.
1910-1917. USKG

„Talvemaastik kahe saanisõitjaga”

Papp, õli. 23,5 x 30,5 cm. 1930. USKG

„Kolm saaniveokit”

Papp, gvaš, tempera. 35 x 50,4 cm. 1930. USKG

„Maastik männiga”

Lõuend, õli. 43 x 37 cm. 1935. USKG

„Talvemaastik hobuste ja regedega”

Papp, segatehnika. 28 x 34 cm. USKG

„Valaam”

Papp, õli. 39 x 32 cm. USKG

„Heina koristamine”

Lõuend, õli. 145 x 194 cm. 1947. USKG

Eesti Kurtide Liit

„Kolkaveski”

Lõuend, õli 101 x 76 cm. 1938 EKL

Riigikogu Kantselei kunstikogu

„Narva Jõesuu”

Lõuend, õli 68 X 76 cm. 1935 RKK

Erakogu

„Palgivedu”

Papp, tempera 59,5 X 80,5 cm

EKM Eesti Kunstimuuseum

TKM Tartu Kunstimuuseum

EKL Eesti Kurtide Liit

RKK Riigikogu Kantselei kunstikogu

USKG US Kunsti Galerii

«Hiiu neiu»

Lõuend, õli. 103,4 x 67 cm. 1924. TKM

„Eesti maalikunstnike seas kõige venelikum ja vene kunstnike seas kõige eestilikum“

Nii nimetasid kaasaegsed — 20.-30.-ndate aastate kriitikud, ajakirjanikud, tavalised vaatajad — Eesti ühte kõige algupärasemat kunstnikku Andrei Afanasjevitš Jegorovit.

Ta sündis 20. juunil (3. juulil) 1878. aastal Aruküli külas (praegu Tallinna lähistel Rae vallas asuv Aruküla) moonaka peres. Tema kauged esivanemad olid Tveri talupojad, kes olid siia ümber asustatud Peeter I käsul peale Põhjasõda.

Peterburi Kunstide Akadeemia hoone saajandivahetusel

Varases lapsepõlves kaotas Andrei õnnetuse tagajärjel kuulmise, väljaarenemata kõnemaneeer viis aga kõnevõime kaotuseni. Vanemate palvel võeti ta vastu kihelkonna kirikukooli. Selle juhataja T. Kuusik ja pastor K. Jansen said arukale poisile kohtu kurtumuste õppeasutuses Sankt-Peterburis.

Kaheksateistaastasena läheb nooruk edasi õppima Kunstide ergutamise kunstikooli. Selle lõpetamise järgselt töötab vanemate soovitusel mööblivabrikus, kuid unistab kunstiopingute jätkamisest. 1901. aastal saab moonaka pojast Imperaatorliku Kunstiakadeemia õpilane.

Esimesed õppeaastad õpib Jegorov V. Savinski, G. Zalemani ja G. Mjasojedovi juhendamisel. Siiski on noore kunstniku kujunemisel eriline tähendus I. Repini ja D. Kargovski ateljeedes saadud kogemusel: neist esimese juures õppis ta maaliteooriat, teise juures maalimise praktilisi aluseid.

Jegorov lõpetab akadeemia aastal 1909, saades kunstniku nimetuse. Tema diplomitöö avaldatakse ajakirjas „Niiva“ — ühes selle aja kõige populaarsemas väljaandes. Noor maalikunstnik osaleb aktiivselt paljudel kunstinäitustel, reisib palju, temast saab A. Kuindži nimelise Kunstike Seltsi liige.

1921. aastal, peale osalemist Ukraina kodusõjas ja rasket haigust, naaseb kunstnik koos oma perega Eestisse, kus lülitub koheselt riigi kultuuriellu. Jegorov sukeldub lapsepõlvemälestustesse, põldude, metsade ja ojade keskele asuvasse kodusesse miljöösse ning maalib suure armastusega tema südamele nii omaseid Eestimaa vaateid ja loodust.

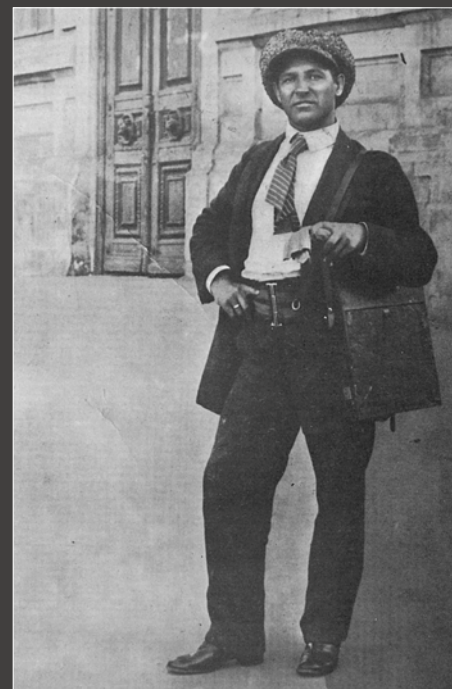
Loodusmaastike kõrval maalib Jegorov aktiivselt ka linnavaateid, mida Eestis peeti siiani baltisaksa kunstnike traditsiooniliseks „eelisõiguseks“. 30.-ndate alguses töötab ta edukalt portreežanriga, loob mõned natüürmordid, katsetab süzeelisi maale ja sõjamaale.

Kriitikud märkisid, et Jegorov jääb kindlaks realismile ja teda ei mõjuta erinevad moodsad „-ismid“. Siinjuures toonitati alati, et ainult tema pintsli tõmbed suudavad edastada päikesekiirte mängu peeni varjundeid, samuti ebatajalist „õhulisust, lüürilisust ja ümbritseva maailma soojust“.

Teise maailmasõja ajal oli Jegorov koos oma perega evakuaatsioonis Tšeljabinski oblasti Uvelka külas. Naastes Eestisse, katsetas maalida „sotsialistliku realismi“ laadis

Andrei Jegorov perega (1937 a.)

Andrei Jegorov Peterburis (1901a.)

pilte, kuid selle perioodi parimad tööd on kunstnikule omases žanris maalitud loodusmaastikud ja linnavaated.

1948. aastal tähistati A. Jegorovi 70 aasta juubelit meistri personaalnäitusega, kuhu olid välja pandud 40 aasta jooksul loodud maalid. Kunstnik suri 30. jaanuaril 1954. aastal peale rasket haigust, olles 75-aastane. Maalikunstniku sajandaks sünniaastapäevaks korraldatud näitus toimus Tallinnas 1978. aastal.

Veel tänapäevalgi on Anderi Jegorov üks Eesti tuntumaid kunstnikke. Tema teoseid võib leida mitme Eesti muuseumi kogudest, akvarellis ja guašis loodud pisemad tööd on väga populaarsed kunstioksjonitel.

© SA Tallinna Vene Muuseum, 2013
Pikk 29a · 10133 Tallinn
t +372 608 0016 · info@vemu.ee
www.vemu.ee

Näituse ja kataloogi valmistasid ette:

Muuseumi direktor · Larissa Ušnitškova
Kuraator · Aleksei Šatunov
Artikli autor · Josef Kats
Tõlge eesti keelde · Virge Harak
Kataloogi disain · arteverumstudio.com